

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Tämä on rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Putkiranta, A. (2021). Etätyö - lähilomailu. *Stoori*, 3, s. 23-25.

Artikkeli on julkaistu Suomen Tuotannonohjausyhdistys ry:n

Stoori-jäsenlehdessä 2021/03, ISSN: 2342-4095

Etätyö – lähilomailu

Maailma ei palaa enää ennalleen. Hyvä niin. Koronapandemia on pakottanut meidät uusiutumaan, osa pitää sitä hyvänä ja osa pahana. Kun emme ole läheskään kaikki voineet tai saaneet olla läsnätoissa – uusi termi Suomeen, joka tuli jäädäkseen – niin etätöistä tai monipaikkaisesta työstä tuli uusi normaali. Kun keväällä 2020 menimme nopeasti etätyömoodiin ja Uusimaa jopa suljettiin hetkeksi, alkoi digiajan uusi kausi. Ja nimenomaa digiajan käyttäjäkausi ja käyttäjäkokemus. Aiemmin digitalisaatio saattoi olla IT-nörttien ja vastaavien heiniä, joka osittain tuli pakotettuna joko työnantajan tai toimittajan toimesta. Keksittiin uusia leluja ja äppejä, ja osa meni jakeluun, osa ei. Nyt oli toisin. Tuli äkkiä omaksua ja keksiä uusia tapoja olla töissä olematta fyysisesti töissä. Zoom ja Teams tulivat kaikille tutuiksi. Sekä niiden niin hyvät kuin hankalatkin ominaisuudet. Itselleni luontoetäily tuli tutuksi. Tai oikeammin palaverit kuulokkeet päässä samalla päivittäistä kävelylenkkiä tehden. Muistaakseni Alexander Stubb myös piti pääministerinä ollessaan lenkkipalavereita. Nyt sama voidaan tehdä omaan tahtiin eri paikassa kuin muut, mutta ulkoilmasta nauttien. Ylläksellä vapunalusviikolla luontoetätöissä ollessani naureskelin vieressäni hiihtävälle hyväkuntoiselle kaverille, että hänellä on vaikeuksia näköjään pysyä vaimonsa vauhdissa ylämäessä, mihin mies vastasi: ”Pitää välillä vastata työpuheluihin...”. Olivat olleet kuulemma Oulusta Ylläksellä etätöissä jo kahdeksan viikkoa.

Mitkä ovat tähän mennessä saadut korona-ajan opit, jotka ovat muuttaneet toimintaamme ja jotka ovat tulleet ehkä jäädäkseen nopeammin kuin osasimme odottaa? Niitä on varmaan paljon. Ensimmäisenä tulee mieleen erilaiset terveyteen liittyvät etävastaanotot. Luultavasti niiden kehitys olisi ollut oleellisesti hitaampaa kuin ilman koronaa. Samoin erilaiset julkiset palvelut. Haasteena luonnollisesti on ollut vahva tunnistautumisen, etenkin vanhemmalla ikäluokalla, mutta sekin taitaa jo hoitua.

Erilaiset kotiinkuljetuspalvelut, kuten elintarvikkeet ja ravintolaruuat ovat lisänneet suosiotaan huomattavasti ja muikin verkkokauppa. Prosessit ovat olleet kyllä kunnossa, mutta tarve tuli koronan myötä ja uskonkin että ne jatkavat kasvuaan, kun kerran on opittu tavoille. Kotona on kiva istuskella ja nauttia ravintolaruuasta ilman muita.

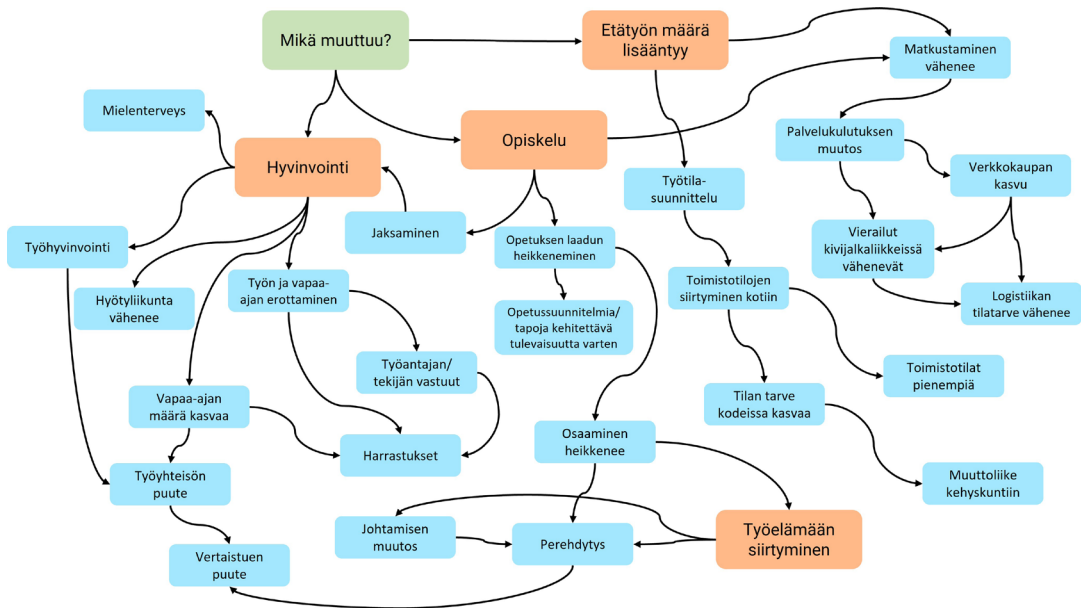
Koronapandemia ja sen aikana Evergreen-konttialuksen aiheuttama komponenttien pula saivat monet teollisuuden alat enemmän tai vähemmän sekaisin. Urheilun suurkuluttajat repivät hiuksiaan, kun olympialaisten alla ei saanut haluamaansa isoa ja uutta tauluTV:tä, koska komponenttipula esti valmistuksen. Ponssekin manaili komponenttipulan aiheuttamia katkoksia tuotannossa. Ja samoin tekivät monet muutkin yritykset. Toimitusketjujen virtaviivaistuminen – kvartaalitalouden aiheuttama ilmiö –

johti pieniin varastoihin ja pieneen sitoutuneeseen pääomaan. Kun ketju katkesi, niin samalla tuotantokin pysähtyi. Tähän tulee muutos kohtuullisen nopeasti, kunhan osakkeenomistajat hyväksyvät hiukan pienemmän voiton lyhyellä tähtämellä, mutta varmemman pitkällä tähtämellä.

Korona-ajan alussa valitettiin matkailijoiden puutetta etenkin Lapissa. Kuinka ja millä rahalla ruokkia sadat rekikoirat, jotka syövät päivässä enemmän kuin yleisurheilun 10-ottelija (joka syö tosi paljon). Hotellit kumisivat tyhjyyttään, samoin ravintolat ja hissit Lapissa. Nyt on toisin. Suomalaiset ovat löytäneet Suomen. Uinuvat mökkikunnat tulivat täyteen ihmisiä. Lapin ja muunkin Suomen kansallispuistot lyövät kävijäennätyksiä. Tämä toi ja tuo liiketoimintaa alueille – kunhan palvelut ja hinnoittelu ovat kunnossa. Rahaa suomalaisilla on. Pankkitileillä makaa ennätyssummia, kun ulkomaanmatkailusta on säästynyt. Rovaniemeläinen kelkkatehdas tekee kelkkoja ja mönkijöitä täydellä kapasiteetilla pääosin suomalaisten tarpeisiin Lappiin. Haasteena on ollut kuitenkin, kuinka muuttaa pääosin ulkomaalaisille suunnatut palvelukonseptit suomalaisia tyydyttäväksi. Me kun emme maksa niin paljon eksotiikkalisää, kun se ei ole meille eksotiikkaa. Metsässä syntyneet tuntevat metsän. Ja sekä järvi että suo ovat meillä geeneissä. En usko, että hallituksen tukimiljardit tuovat kestävä uutta liiketoimintaa. Niillä taidetaan pääosin rahoittaa suunniteltuja projekteja ja kattaa kassavajetta. Vain asiakkaan tarve tuo kestävä liiketoimintaa.

Moni toimiala onkin onnistunut muuttamaan ketterästi tuoteportfolionsa ja sopeuttanut toimintansa uusiin olosuhteisiin.

Seuraavaan kuvaan on tiivistetty, mikä ja miten asioita muuttuu, kun paluuta vanhaan ei ole. Kuva on erään opiskelijaryhmän yhteenveto harjoitustyöstä *New normal'. Tavoitteena oli miettiä, mikä muuttuu ja miten koronan jälkimainingeissa. Kuva ei luonnollisestikaan ole täydellinen eikä kukaan voi tietää, mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Siksi tarvitaan skenaarioita, jotta voisimme varautua tai edesauttaa muutosta.

"New normal", kuvan tekijöinä Niko Välimäki, Jaakko Puttonen, Tuomas Viitamäki & Antti Kinnunen

Vaikka malli kertookin ehkä enemmän muutoksesta opiskelijoiden kannalta, niin siitä voi helposti tehdä laajojakin johtopäätöksiä mihin olemme menossa ja miksi.

Paluu etätöistä 'normaaliin' eli läsnätöihin voi olla monelle ongelma. Ja se on työnantajille ja oppilaitoksillekin ongelma. Parempi puoliskoni totesi, ettei voi palata läsnätöihin – ei ole aikaa. Kalenteri on bookattu niin täyteen, ettei normaali-tilanteessa ehdi kokouksesta toiseen siirtymisten takia, mutta zoomteamsillä se sujuu alta aikayksikön. Ja samalla voi itse asiassa olla useammassa palaverissa yhtä aikaa ja todella noukkia rusinat pullasta. Läsnäpalaverista on vaikeampi lähteä, vaikka se osoittautuisikin hukka-ajaksi. Samoin käy opiskelijoillemmekin. He kuuntelevat onko 'opella' mitään sanottavaa ja käyvät 1-2-3 luentoa yhtä aikaa. Paluu arkeen siis laskee tuottavuutta, työhyvinvointia ja muuta elämisen laatua.

Loppukaneetti päätoimittajalle: Sitä ei aina saa mitä tilaa, mutta aina saa, kun tilaa. ●

Antero Putkiranta
Riippumaton tutkija

